

lovens Gennemførelse staaet Strid herom, idet man fra nogle Sider havde ønsket Landsretterne organiseret i mindre Kredse, hvilket man navnlig begrundede i det i øvrigt — det skal erkendes — meget vigtige Hensyn til Umiddelbarheden, medens man fra en anden Side — som altsaa sejrede — ønskede to store, hinanden nogenlunde jævnbyrdige Landsretter. Foruden det ikke mindst i Dag vigtige og nødvendige Hensyn til Omkostningerne, der ikke alene paa dette Omraade, men i det hele taget Umiddelbarhedsprincippet vedrørende traadte hindrende i Vejen for de smaa Landsretter med særlige Justitskontorer og særligt Personale, har væsentlige Retsplejehensyn ogsaa talt for Organisationen i to store Landsretter, der i øvrigt — det vil jeg gerne tilføje — set i Forhold til Appelretters Omraader i andre Lande ikke er saa store. Jeg tænker her paa Hensynet til Fastheden og Ligeartetheden i Retsafgørelserne paa beslægtede Omraader, hvad der er et stort Gode for den Befolkning, hvis Tarv Retsplejen tjener. Det er ikke ukendt, at der enkelte Gange i beslægtede Tilfælde er dømt forskelligt i Østre og Vestre Landsret. Dette vil paa Grund af Livets Nuancer, som gør, at mange Afgørelser maa blive skønsmæssige, langt hyppigere ske, hvis vi udstykker Landet i en Række mindre Landsretter — ogsaa hvis man beholder den forholdsvis lille Søndre Landsret —, og Følgen heraf vil uvægerligt blive en langt hyppigere Anledning til Appel til Rigets Højesteret, til betydelig Bekostning og, indtil Højesteretsafgørelsen foreligger, til stor Retsusikkerhed for Befolkningen. Et andet Forhold, der ligeledes tjener til Styrkelse af den kollegiale Landsret, vil jeg ogsaa tillade mig at nævne, nemlig den gavnlige Bælering og Paavirkning af Dommerne indbyrdes, som er mig bekendt for Østre Landsrets Vedkommende sker gennem ugentlige Møder, hvor alle Dommere er til Stede, og hvor den senere Tids vigtige Domsafgørelser forelægges for og behandles af samtlige Dommere. Denne gensidige Paavirkning og frugtbringende indbyrdes Bælering vil selvsagt blive af større Værdi, naar baade Dommernes Antal og Sagernes Mangfoldighed er relativ stor. Alt dette, der tjener til at bringe Fasthed og Sikkerhed i Retsplejen, vil ganske selvfølgelig i betydelig Grad blive afsvækket, hvis Landsretten bliver mindre og deres Sagers Mangfoldighed ogsaa bliver mindre. Opretholdelsen af de to store Landsretter vil derfor være i Stand til i ikke ganske ringe Grad at begrænse Anledningerne til Appel,

og da Forholdet i øvrigt er dette, i hvert Fald saa vidt mig bekendt, at den nuværende Ordning i alt væsentligt har virket tilfredsstillende, er jeg ganske enig med den højtærede Justitsminister i, at det nu saa kort efter Retsplejelovens Ikrafttræden vilde være uheldigt at indføre, om jeg saa maa sige, et nyt System, saa meget mere — det maa jeg maaske sige ved samme Lejlighed —, som Lovforslaget paa andre Punkter har søgt at udvide Adgangen til Umiddelbarhed, hvilket Princip jeg, som sagt, og deri er jeg sikkert enig med alle Retsplejens Udøvere, anser for et godt Princip. Det skal derfor ogsaa siges, at den tidligere Justitsminister ved sine to Forslag i Virkeligheden heller ikke gik imod, at vi skulde have to store Landsretter; Vestre Landsret foresloges jo bibeholdt uændret og Østre Landsret ligeledes, kun med Henlæggelse af de 3 fynske Amter under Søndre Landsret. Det skal ogsaa i denne Forbindelse tilføjes, at alle de 3 Forslag, de to tidligere og det nuværende, som har indeholdt Regler om, at Landsretterne i udvidet Grad skal kunne rejse udenfor Rettens Sæde, jo forudsætter, at der er Tale om store Landsretter; var der Tale om en Række mindre Landsretter, faldt en saadan Bestemmelses Værdi noget bort.

Søndre Landsrets Oprettelse i sin Tid var da ogsaa et Overgangsstadium, der som Overgangsstadium ved Genforeningen med de sønderjydske Landsdele absolut havde vægtige Grunde for sig, dels juridisk saglige Grunde ud fra de delvis særlige juridiske Retsregler, der var gældende dernede, og dels ogsaa det nationale Hensyn. Hvad de rent juridisk saglige Grunde angaar, forekommer det mig, at man nu i nogen Maade kan sige, at Overgangsstadiet med Søndre Landsret maa kunne ophøre som bestemt i det Forslag, den højtærede Justitsminister har forelagt. Derfor taler for det første det grumme ringe Antal Sager ved Søndre Landsret. Jeg har forstaaet, at Tallet for Tiden er under 200 aarlig, og naar jeg til Sammenligning kan anføre, at en enkelt Afdeling med 3 Dommere i Østre Landsret normalt om Aaret faar henvist ca. 500 Sager til sig, vil det høje Tings Medlemmer forstaa, at det, naar vi ser paa Sagerne Antal, vil være vanskeligt at opretholde Søndre Landsret — i hvert Fald i dens nuværende Skikkelse. Men selv om man gik ud fra det Omraade, som var foreslaaet i de to tidligere Forslag, vilde hele denne Landsretskreds kun komme til at omfatte ca. 513 000 Indbyggere, og Domstolens samlede Dommertal vilde blive en Præsident og 5 andre Dom-